

Datum besluit 12 december 2017
B&W
Raad d.d. 06-02-2018
Agendapunt nr. 13
Portefeuillehouder(s) N. Dierdorp - Financiën, Onderwijs, Personeel & Organisatie
B.D. Lugthart - Sociale zaken, Zorg en Volksgezondheid
Redacteur A. Baan
Doorkiesnummer (06) 55 36 47 40
Afdeling Beleid Sociaal Domein
Corsanummer 17.124938

Aan de Raad,

1. **Onderwerp**

Herziene begroting van de gemeenschappelijke regeling DSW

2. **Voorstel**

1. in te stemmen met de herziene begroting DSW
2. de financiële consequenties voor de gemeentelijke bijdrage, voortkomend uit deze herziene begroting te verwerken in gemeentebegroting via de eerste halfjaarrapportage 2018.
3. Gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze over de jaarstukken in te dienen, zoals verwoord in de bijgevoegde concept-zienswijze.

3. **Inleiding**

Er is in 2017 veel gebeurd bij DSW. In mei 2017 is de nieuwe directeur gestart. Niet veel later werd duidelijk dat er sprake was van financiële tekorten. De organisatie is na het aantreden van de nieuwe directeur meer open en transparant geworden. Daarmee werd ook duidelijk dat er bij DSW de afgelopen jaren veel is bezuinigd maar dat het bedrijf niet toekomstbestendig is ingericht.

Het college betreurt dat DSW niet de organisatie is geworden waar in 2013 met de herstructurering op is ingezet. Afgelopen jaar is er dan ook hard gewerkt om zaken zo snel mogelijk open en duidelijk op tafel te krijgen. Een transparant en eerlijk beeld van de financiën is immers noodzakelijk om daadwerkelijk een nieuwe start te maken richting de toekomst. Hierover is de raad mondeling geïnformeerd op 6 juni 2017 en zijn twee raadsinformatiebrieven verzonden (IB 17-057 en IB 17-095).

Nog voor de verkiezingen in 2018 zal de gezamenlijke intentieverklaring worden vastgesteld voor de verdere uitwerking van scenario "sociaal werkbedrijf met Zoetermeer als centrumgemeente".

Bijgevoegd treft de raad een conceptzienswijze aan. In deze zienswijze is er aandacht voor het tekort op het subsidieresultaat en het bedrijfsresultaat. De zienswijze benadrukt dat de sociale doelstelling van een inclusieve arbeidsmarkt voorop staat. De financiën zijn een middel om deze doelstelling te halen, maar een gezonde bedrijfsvoering is wel cruciaal voor de beschikbaarheid van toekomstbestendige werkplekken voor de doelgroep.

4. **Beoogd effect**

Het beoogde effect van dit voorstel is om enerzijds de gemeentebegroting aan te laten sluiten bij de herziene begroting van DSW. Anderzijds deelt de gemeenteraad haar zienswijze op de aangeboden herziene begroting van DSW.

5. **Argumenten**

De begroting en de jaarrekening van DSW moeten voldoen aan het Besluit Begroting en

Verantwoording (BBV). Het BBV is op basis van de adviezen van de Commissie Depla recent behoorlijk op de schop genomen. De herziene begroting van DSW voor 2018 voldoet aan de vereisten van het vernieuwde BBV. De vormgeving van de begroting is daartoe op gewijzigd ten opzichte van vorige jaren.

6 Kanttekeningen

Bij de weergave van het exploitatieresultaat van Sw-bedrijven maken we onderscheid tussen het subsidieresultaat en het bedrijfsresultaat. Het subsidieresultaat is de resultante van niet of nauwelijks op lokaal niveau te beïnvloeden factoren waarvan de Rijksbijdrage voor de uitvoering en de loonontwikkeling van de doelgroep de belangrijkste zijn.

Het bedrijfsresultaat wordt vooral bepaald door de bedrijfsvoering van de individuele Sw-bedrijven. Hierbij spelen beïnvloedbare factoren als de netto omzet (omzet -/- aan de omzet gerelateerde kosten), de huisvestingslasten van het uitvoeringsbedrijf en de loonkosten van het kaderpersoneel een belangrijke rol.

DSW heeft in de toelichting op de halfjaarcijfers een uitgebreide analyse gemaakt van de oorzaken voor het sterk oplopende tekort in 2017. Bij de aanbidding van de halfjaarcijfers van DSW is uitgebreid ingegaan op de oorzaken van dat tekort. De daar aangegeven oorzaken waren grotendeels structureel en werken dus ook door in de herziene begroting voor 2018.

A) *Exploitatieresultaat*

In de begroting van DSW voor 2017 was een totale gemeentelijke bijdrage geraamd van € 0,8 miljoen. De door DSW in de halfjaarcijfers aangegeven prognose is dat ten opzichte van de begroting over 2017 uiteindelijk een tekort wordt verwacht ter hoogte van € 1,7 miljoen. Het totale exploitatieresultaat komt daarmee uit op € 2,5 miljoen negatief.

In de oorspronkelijke begroting van DSW voor 2018 was een gemeentelijke bijdrage opgenomen ter hoogte van € 1,1 miljoen. De gemeente Rijswijk is verantwoordelijk voor 16% van de tekorten van DSW hetgeen neerkomt op een bijdrage van € 170.540,00. In de herziene begroting voor 2018 loopt het tekort ten opzichte van de begroting naar verwachting op naar € 2 miljoen. Het totale exploitatieresultaat komt uit op een tekort van € 3.115.047 miljoen. Dit komt voor Rijswijk neer op een bijdrage van € 501.523.

	Pro forma vastgesteld (pfv) 2018	Herzien 2018	Verschil herzien 2018 met pfv 2018
Rijksbijdrage Wsw	11.965.800	11.670.177	-295.623
Kosten Wsw personeel	-13.172.699	-14.087.309	-914.610
1) Subsidieresultaat	-1.206.899	-2.417.132	-1.210.233
Vergoedingen re-integratie /nw beschut	1.559.503	1.889.643	330.140
Kosten re-integratie/nw beschutdeelnemers	-1.268.898	-1.551.876	-282.978
2a) Direct resultaat re-integratie	290.605	337.767	47.162
Netto omzet	5.306.049	5.090.102	-215.947
Kosten kaderpersoneel	-3.903.230	-4.732.458	-829.228
Overige bedrijfskosten	-1.552.407	-1.593.326	-40.919
Taakstelling verbetering bedrijfsresultaat		200.000	200.000
2b) Resultaat bedrijfsvoering	-149.588	-1.035.682	-886.094
2) Bedrijfsresultaat	141.017	-697.915	-838.932
Herstructureringskosten	-415.000	-415.000	0
Onttrekking herstructureringsreserve	415.000	415.000	0
3) Saldo	0	0	0
Exploitatieresultaat DSW (1+2+3)	-1.065.882	-3.115.047	-2.049.165
Gemeentelijke bijdrage	768.400	3.115.047	2.346.647
Resultaat na gemeentelijke bijdrage	-297.482	0	297.482

Tabel 1: herziene begroting DSW 2018 vs oorspronkelijke begroting DSW 2018

B) Subsidieresultaat

In de pro-forma vastgestelde begroting van DSW voor 2018 was rekening gehouden met een negatief subsidieresultaat van € 1,2 miljoen. In de herziene begroting van DSW voor 2018 bedraagt het subsidietekort het dubbele. De verwachting is dat het subsidieresultaat de komende jaren verder zal verslechteren door de combinatie van teruglopende Rijkssubsidie en de stijgende loonkosten per FTE.

Het oplopende subsidieresultaat in de herziene begroting van DSW voor 2018 wordt in de eerste plaats veroorzaakt door bezuinigingen van de Rijksoverheid op de bijdrage voor de uitvoering van de Wsw. Die bijdrage valt daarnaast ook nog lager uit dan eerder verwacht omdat de uitstroom uit de regeling landelijk langzamer verloopt dan actuair berekend. Daardoor blijft bij een gelijkblijvend macrobudget een aanzienlijk lager budget per SE (subsidie-eenheid) over.

De loonkosten voor de doelgroep lopen daarnaast jaarlijks op. De halfjaarlijkse herziening van het WML (Wettelijk Minimumloon) heeft invloed op de loonkosten van de grote groep werknemers uit de doelgroep die op dat niveau worden betaald. De loonkosten van werknemers die meer verdienen dan het WML stijgen bovendien door de in 2017 afgesloten Cao. De loonkosten lopen hierdoor met 2,1% dubbel zo snel op dan in de kaderbrief 2018

regionaal werd voorgeschreven.

Daar komt bij dat DSW in de begroting 2017, op basis van een te lage inschatting van het aantal dienstverbanden en een onjuiste prognose van de loonkosten, is uitgegaan van te lage loonkosten voor medewerkers uit de doelgroep. Deze fout was in de oorspronkelijke begroting 2018 nog niet hersteld, waardoor het bedrag aan (loon)kosten voor het Wsw-personeel in de herziene begroting 2018 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting verder oploopt.

In de pro-forma vastgestelde begroting voor 2018 had DSW tenslotte nog rekening gehouden met een verlaging van de loonkosten als gevolg van de zogenoemde Lage Inkomens Vergoeding (LIV). Naar aanleiding van eerdere berichtgeving over het bijstellen van de voorwaarden om voor deze regeling in aanmerking te komen was voor 2018 de opbrengst al wel reeds gedeeltelijk bijgesteld. De huidige inschatting is dat sociaal werkbedrijven naar alle waarschijnlijkheid in het geheel niet in aanmerking zullen komen voor de LIV-vergoeding. En ook dat heeft dus een negatief effect op de herziene begroting.

C) Bedrijfsresultaat

In de pro-forma vastgestelde begroting was rekening gehouden met een licht positief bedrijfsresultaat van ruim 0,1 miljoen euro. In de herziene begroting is een negatief resultaat opgenomen van € 0,7 miljoen.

Voor 2018 gaat DSW in de herziene begroting uit van 10 FTE aan dienstverbanden minder dan waarmee in de oorspronkelijke begroting rekening was gehouden. Hoewel de omzetontwikkeling per medewerker uit de doelgroep ten opzichte van 2017 wel een licht positieve tendens laat zien, zorgt de uitstroom desondanks voor een lagere totale netto-omzet.

Het directe resultaat voor re-integratie ligt op een vergelijkbaar niveau als waarvan in de oorspronkelijke begroting was uitgegaan. De inkoop van re-integratietrajecten door de gemeente Zoetermeer levert daaraan een steeds grotere bijdrage. De gemeente Rijswijk koopt geen re-integratie meer in bij DSW, de gemeente Leidschendam-Voorburg koopt steeds minder in.

Het verschil van ruim 0,8 miljoen euro in het bedrijfsresultaat is vrijwel geheel toe te schrijven aan de hogere kosten voor kaderpersoneel. In de loop van 2017 is geconstateerd dat op een aantal posities extra inhuur van personeel noodzakelijk was om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. De verwachting is dat dit eveneens zal gelden voor 2018.

DSW heeft gedurende 2017 reeds een aantal maatregelen genomen om het bedrijfsresultaat te verbeteren. Dit leidt tot een structurele verbetering van het bedrijfsresultaat van 0,2 miljoen euro vanaf 2018 door een combinatie van enerzijds verhoging van de omzet door (her)onderhandeling van prijzen met bestaande en nieuwe opdrachtgevers en anderzijds verlaging van kosten door bijvoorbeeld het onbemand maken van de kantine aan de Edelgasstraat. .

D) Gemeentelijke bijdrage

In de pro-forma vastgestelde begroting 2018 heeft DSW rekening gehouden met een totale gemeentelijke bijdrage van de drie gemeenten van ruim 1 miljoen euro. Het totale exploitatieresultaat komt uit op een tekort van € 3,1 miljoen. De gemeente Rijswijk is verantwoordelijk voor 16,1% van de tekorten van DSW. Dit komt voor Rijswijk neer op een bijdrage in het tekort van € 501.523.

Verdeling gemeentelijke bijdrage 2018	SE 2018	%	Begroting 2018
Zoetermeer	296,30	61,7%	1.921.984
Rijswijk	77,32	16,1%	501.523
Leidschendam - Voorburg	106,79	22,2%	691.540
	480,41	100,0%	3.115.047

Tabel II: Verdeling gemeentelijke bijdrage

Ter dekking van de oplopende exploitatietekorten bij de DSW is er middels de 2^e halfjaarrapportage 2017 reeds een structurele toevoeging aan de geraamde gemeentelijke bijdrage van de gemeente Rijswijk gedaan van € 90.540,00. Hierdoor voorziet de huidige meerjarenbegroting van de gemeente Rijswijk in een bijdrage van het exploitatietekort van € 293.750,00

7. Financiën

In de pro-forma vastgestelde begroting 2018 van DSW was rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage van de drie gemeenten van € 1.065.882. De gemeente Rijswijk is voor 16% eigenaar van DSW hetgeen voor de gemeente Rijswijk een bedrag van € 170.540 aan gemeentelijke bijdrage betekende.

Aangezien er bij het maken van de 2e halfjaarrapportage 2017 al signalen waren van een oplopend exploitatietekort bij de DSW is er, zoals ook onder punt 6D aangegeven, ter dekking van het exploitatietekort bij de DSW middels de 2e halfjaarrapportage 2017 reeds een structurele toevoeging aan de geraamde gemeentelijke bijdrage gedaan waardoor de huidige meerjarenbegroting van de gemeente Rijswijk voorziet in een bijdrage van het exploitatietekort van € 293.750,00.

In de voorliggende herziene begroting 2018 DSW wordt nu rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage van € 3.115.047 hetgeen voor Rijswijk neerkomt op een bijdrage van € 501.523. Het verschil ter grootte van € 207.773 tussen de huidige geraamde bijdrage van de gemeente Rijswijk en deze herziene begroting 2018, betreft onvoorziene kosten waarvoor geen dekking is en waarvoor de raad wordt verzocht om extra middelen beschikbaar te stellen.

Op 9 november 2017 is de gemeentelijke begroting vastgesteld in de gemeenteraad. In de onderstaande tabel is opgenomen:

1. welke bedragen in de meerjarenbegroting 2018-2021 van Rijswijk gereserveerd staan als gemeentelijke bijdrage aan DSW;
2. wat de gemeentelijke bijdrage voor Rijswijk wordt op basis van de herziene begroting DSW;
3. wat het verschil is tussen de begroting van Rijswijk en de herziene begroting 2018 DSW.

	Jaar			
	2018	2019	2020	2021
Begroting 2018 -2021	293.750	293.750	293.750	293.750
O.b.v. herziene begroting DSW	501.523	504.842	497.912	504.176
Vershil	207.773	211.092	204.162	210.426

8. Vervolg

Het meerjarig perspectief ligt in de lijn van het eerder geschetste beeld voor 2018. Het subsidietekort loopt tot 2020 naar verwachting jaarlijks licht op door de voortgaande bezuinigingen van de Rijksoverheid op de kosten van de uitvoering van de Wsw. Na 2020 blijft de Rijksbijdrage per SE naar verwachting stabiel en komt er dus een einde aan het stijgende subsidietekort.

Het bedrijfsresultaat is in 2017 om de eerder genoemde redenen met verslechterd. Zonder maatregelen zou het negatieve resultaat op de bedrijfsvoering stijgen naar 1,4 miljoen euro in 2021.

In meerjarenbegroting DSW (begroting DSW, tabel 14) lijkt het bedrijfsresultaat in 2021 ongeveer 0,4 miljoen euro te verslechteren. Dit wordt veroorzaakt door het op dat moment wegvallen van de middelen die zijn gereserveerd voor dekking van de niet-marktconforme huurlasten en het aflopen van de uitvoeringsovereenkomst met de gemeenten Pijnacker en Lansingerland.

Het Dagelijks Bestuur heeft de directeur taakstellend opgedragen om het resultaat de komende jaren structureel met € 0,4 miljoen te verbeteren. Van deze taakstelling is € 0,2 miljoen concreet ingevuld en reeds verwerkt in de herziene begroting 2018 en de meerjarenraming. Er moet dus in 2018 nog een bedrag van € 0,2 miljoen en vanaf 2019 een bedrag van € 0,4 miljoen worden ingevuld, hetzij in de vorm van hogere netto omzet, hetzij in de vorm van lagere kosten. Omdat ze nog niet concreet zijn ingevuld, zijn deze bedragen echter nog niet in de herziene begroting verwerkt.

Het dagelijks Bestuur heeft de directie tenslotte opdracht gegeven om het bedrijfsresultaat terug te brengen naar nihil, zodat het tekort op de begroting in 2021 nog slechts bestaat uit het subsidietekort. Om de beoogde verbetering van het bedrijfsresultaat daadwerkelijk te realiseren zal in de volgende collegeperiode (2018–2022) een integraal bedrijfsplan opgesteld worden.

Inmiddels is met de drie gemeenten een gezamenlijke intentieverklaring opgesteld voor de verdere uitwerking van scenario "sociaal werkbedrijf met Zoetermeer als centrumgemeente". Deze intentieverklaring ligt op 19 december 2017 ter vaststelling voor in de drie colleges. In dit scenario gaan Rijswijk en Leidschendam-Voorburg, na opheffing van de huidige gemeenschappelijke regeling de uitvoering voor de huidige populatie Wsw-medewerkers inkopen bij het nieuwe Zoetermeers Wsw-bedrijf.

9. Communicatie

Middels een brief aan het bestuur van de DSW, maakt de gemeenteraad haar zienswijze op de herziene begroting van DSW bekend.

10. **Bijlagen**

1. Herziene begroting DSW 2018
2. Concept-Zienswijze op de begroting

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. M. Middendorp MPC

drs. M.J. Bezuijen

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op 6 februari 2018
Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders
d.d. 12 december 2017, nr. 18 002

BESLUIT :

1. In te stemmen met de herziene begroting DSW
2. De financiële consequenties voor de gemeentelijke bijdrage, voortkomend uit deze herziene begroting te verwerken in gemeentebegroting in de eerste halfjaarrapportage 2018.
3. Gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze over de jaarstukken in te dienen, zoals verwoord in de bijgevoegde-concept-zienswijze.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 6 februari 2018

de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

drs. M.J. Bezuijen